

3

Η ΕΞΟΧΗ

Προβαίνει ο ήλιος σ' όλη του τη χάρη
Κι' από λάμψη τους κάμπους πλημμυρίζει.
Μεσ' 'ς τὸ χωράφι ἀτίμητο ζευγάρι
'Από βώδια θωρεῖς νὰ τριγυρίζη.

'Εδῶ κυττᾶς περήφανο μισχάρι
'Στ' ὀλόξανθο σιτάρι νὰ βαδίζη,
'Εν ἄλλο ἐκεῖ γυρμένο 'ς τὸ χορτάρι
Καὶ τὸ πλατὺ ρουθοῦνι νὰ καπνίζη.

Μύριες ἀξίνες σκάφτουνε τὴ γῆ
Κι' ὑψωμένες 'ς τὸν ἥλιο λαμπυρίζουν,
'Στους κάμπους βασιλεύει θεῖα σιγή.

Κ' ἐνῶ θωρεῖς τὰ σπιτία νὰ καπνίζουν,
'Ἄλλο πεῖδι δὲ γροικᾶς τὴ χαρὰν γῆ
Παρὰ τὰ βώδια ἀγάλι νὰ μουγκρίζουν.

4

ΚΑΡΔΙΑ ΚΑΙ ΝΟΥΣ

Γράψε, ἡ καρδιά παντοτεινὰ φωνάζει,
Γιὰ τὴ γλυκεῖα τοῦ κόσμου ἐλευθερία,
Γῆ κι' οὐρανὸ ἢ ψυχὴ μας ἀγκαλιάζει
'Όταν ἀγάπη αἰσθάνεται ἡ καρδιά.

Κύτταξε αὐτὴ τὴν κτίσι π' εὐδιάζει
Καὶ ψιθυρίζει ἀγάπη κι ἀρμονία,
Πόση εὐτυχία 'ς τὸν ἄνθρωπο ἐτοιμάζει
Κι' ἀθανασία, φωνάζει, ἀθανασία.

Κι' ὅταν θελήσῃ ὁ δύστυχος νὰ γράψῃ
Μέσα ἢ καρδιά 'ς τὰ στῆθη λαχταρίζει
Κι' ἀπὸ θυμὸ κι' ἀπὸ ντροπὴ θὰ κλάψῃ.

Τὸ μάτι μου γυρίζω ἀγριεμένο
Κι' ἀφ' τὰ χαρτιά ποῦ ἡ σκέψι μου στολίζει
'Όχι ζωὴν μὰ θάνατο προοιμένο.

ΤΟ 1894

Πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας σ' ἀπομένουν,
Χρόνε σκληρὸ, γιὰ πάντα νὰ κρυφτῆς,
Σὰ δύο μαχαίρια οἱ δείκτες σὲ προοιμένου
Καὶ σὰ νᾶσουν κακοῦργος θὰ σβυστῆς.

Γιὰ πέσμουτο τὴν ἕσπερη στιγμή σου,
Χρόνε σκληρὸ, ποῖα μῶφερες χαρὰ;
Καὶ σ' ἀγαπῶ γιατί μεσ' 'ς τὴν ὄργῃ σου
'Αντὶ ἓνα χρόνο μ' ἄρπαξες πολλὰ.

'Αφ' τὰ χαρτιά του ὁ κόσμος θὰ σὲ σβύσῃ,
'Ἄλλὰ ποῖος θὰ σὲ σβύσῃ ἀφ' τὴν καρδιά;
Ποῖος ἔμπορεῖ ποτὲ νὰ λησμονήσῃ
Χιλιάδες πάθῃ κι' οὔτε μιὰ χαρὰ;

Μεσάνυκτα σημαίνουν καὶ προβαίνει
Καινούριος χρόνος ποῦ σκορπᾷ ζωὴ,
Μὰ 'ς τὴν καρδιά μου ἡ ἴδια λύπη μένει
Καὶ μεσ' 'ς τὸν τάφο μόνο θὰ σβυστῆ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΖΩΚΗΣ

ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ

— Δὲ μοῦ λὲς τί ἔπαθες ἐφῆς τὰ με-
σανύχτα, κι ἀνέβαινες τὴ σκάλα σὰν πα-
λαβός; Ἡ νὰ μὴν εἴσουνα μεθυσμένος;
ρωτᾷ: ἓνας σπουδαστῆς τὸ συγγάτοικό
του, κι αὐτὸ σπουδαστῆ.

— Τρελλός ἴσως, μεθυσμένος ὄχι. Νὰ
τί μοῦ ἔτυχε· μὰ νὰ μὴν τὸ πῆς κανενός,
γιατ' εἶναι καὶ ντροπῆς. Κάθουμον καὶ
διάβαζα. Κι ὄχι νὰ πῆς τίποτε ρομάντσο
ποῦ σοῦ ταραξεί τὸ νοῦ. Ἐφημερίδες διά-
βαζα. Πῆγε ἡ ὥρα ὡς δώδεκα παρὰ τέ-
ταρτο. Γύρισα κ' εἶδα τὸ ρωλόι, καὶ κου-
ρασμένος καθὼς εἶμουν, ἔμειναν οἱ ματιές
μου κολλημένες στὸν ὠροδείχτη. Κοντεύ-
ουνε μεσάνυχτα, εἶπα. Παράξενη ὥρα.
Κρύα στιγμή, ποῦ σὲ παληούς καιροὺς ἔ-
βγαιναν τὰ στοιχεῖα, οἱ Καλικάντζαροι,

καὶ δεξερωποιοὶ ἄλλοι τῆς ἡμέρας ἐχθροί.
Τώρα ποῦ καὶ τὰ φαντάσματα προοδέ-
ψανε μὲ τὸν πολιτισμὸ, ἔγιναν κι αὐτὰ
«πνεύματα», κέρχονται κάποτε καὶ γαρ-
γαλίζουν τὰ νεῦρα μας. Δὲν τὰ βλέπουμε,
θὰ πῆς, μὰ τί τὸ ὄφελος, ποῦ τ'ἄχεις τρι-
γύρω σου, θέλεις δὲ θέλεις! Ποῖος μπορεῖ
νὰ μὲ βεβαιώσῃ εἶπα, αὐτὴ τὴ στιγμή
(δώδεκα παρὰ δέκα) πῶς δὲν ἀρχίσανε νὰ
μαζεύονται ἀμέτρητες ψυχές γύρω μου,
καὶ δὲ θὰ κρυφοχύσουνε μέσα στὸ νοῦ μου
μύριες τρομάρες μὲ τὰ παράπονά τους,
ποῦ δὲν κάμνω τὸ χρέος μου στοὺς γονεῖούς
μου, στὸν ἓνα συγγενῆ, στὸν ἄλλον, στὸν
κόσμο, στὸν ἑαυτὸ μου! Θὰ πῆς εἶναι καὶ
μερικὲς ποῦ ἔρχονται νὰ σὲ καθησυχά-
σουνε, νὰ σὲ παρηγορήσουνε, νὰ σοῦ δώ-

σουνε θάρρος. Ὡς τόσο τοῦ κάκου· ἄς
λείπουν κ' οἱ συμβουλές τους καὶ τὸ καλὸ
τους.

Σηκώθηκ' ἄξαφνα ἀπὸ κεῖ ποῦ κοι-
τουμον ξαπλωμένος, καὶ κάθησα στὴν
καρέγλα, κοντὰ στὸ τραπέζι. Τὸ ρωλόι
ἀντίκρυ πάντα (δώδεκα παρὰ πέντε). Αἰ-
σθάνθηκα σὰ νᾶφυγε ὡς κ' ἡ ἀγαπημένη
μου ἡ Μοναξιά, καὶ μ' ἀφῆκε ὀλομόναχο
μ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ συντροφιά. Δὲν ἄ-
κουγες τίποτις ἐξῶ, τίποτις μέσα, ἐξὸν
τᾶκούραστο τοῦ ρωλοιοῦ χτύπημα, ποῦ
σῆφερνε μὲ παράξενο πείσμα κατὰ τὶς δώ-
δεκα, κι ἀναπνοὴ νὰ πάρης δὲ σάφινε!

Εἶπα μιὰ στιγμή, ἄς ἔρθουν! πρώτη
φορὰ δὲ θὰ εἶνε. Αὐτοὶ μένοχλοῦν τώρα,
θᾶξθη καὶ μένα ἡ σειρά μου νὰ ἐνοχλῶ
τὰ παιδιὰ μου, τὰ γγγόνια μου. τὰ ξέγ-
γωνα καὶ τὰ παραξέγγωνα. Τί τάχα! Τί
κακὸ θὰ μοῦ κάμουν, καὶ γιατί;

Ὁ τι γύρισα νὰ ξαναδῶ τὸ ρωλόι, (δώ-
δεκα παρὰ δύο) κι ἀκούγῃ ἓνα τρίξιμο
κάπου στὴν κάμερα. Τώρα ἔλα πὲς μου,
τί νὰ σημαίνῃ αὐτὸ τὸ τρίξιμο! γιατί
αὐτὴ τὴν ὥρα, κι ὄχι τὶς ἔντεκα, τὶς δέκα,
τὶς ἑννιά, ἐκεῖ ποῦ διάβαζα! Τοῦ κάκου.
'Εδῶ μέσα ὑπάρχει ζωὴ, ὑπάρχει ἐνέργεια,
μπαينوβγασιδι, φασαρία. Ποῖος ξέρεῖ ἂν
δὲν κάμνουν καὶ συμβούλιο γύρω μου! Φαν-
τασία, θὰ πῆς· μὰ γιατί νὰ μὴν τὸ φαν-
ταστῶ, ἀφοῦ δὲν ξέρω πῶς εἶναι ἀλήθεια
καὶ τὸ ἐνάντιο!

Νά, ἀκόμα μερικὰ τίτ, καὶ θὰ χτυπή-
σουν οἱ δώδεκα... Καλὲ δὲ λὲς πῶς εἶσαι
τρελλός! Σῆκω καὶ περπάτησε μὲς στὴν
κάμερα. Κι ἄς χτυποῦν κι ἄλλες δώδεκα.

Σηκώθηκα καὶ περπατοῦσα μὲ τὰ χέ-
ρια στὶς τσέπες, ἀπάνω καὶ κάτω καὶ
χτυποῦσαν οἱ δώδεκα. Ταῦτί μου δὲν
ἴδρωνε· σφύριζα καθὼς περπατοῦσα μὲ
πόδι βαρὺ· ποῦ νᾶκούσης τριξίματα τέ-
τοια ὥρα! Μπῆκε κάποια παρηγορία στὸν
ἀέρα, σὰ νὰ γύρισε πίσω κ' ἡ μοναξιά,
σὰ νᾶφυγαν τὰ φαντάσματα νὰ βροῦν
ἄλλους νὰ παίξουν μαζὺ τους.

Τὸ χτύπημα ὡς τόσο τοῦ κουδουνιοῦ ἔπα-
ψε, σταμάτησα καὶ γὰρ τὸ περπάτημα χωρὶς
νὰ τὸ θέλω. Γιατὶ νὰ σταματήσῃ αὐτὸ τὸ
περπάτημα! Κάποιος πρέπει νὰ ἦρθε μέσα
αὐτὴ τὴ στιγμή. Ποῖος νὰ εἶναι, καὶ ποῦ!
'Απὸ μπρὸς μου; ἀπὸ πίσω; δίπλα; Ἄς
γυρίζω κι ἄς βλέπω ἀπὸ παντοῦ, νὰ φο-
βᾶται νὰ μὲ σιμώσῃ. Νὰ τὸ καταλάβῃ
πῶς τὸ ξέρω πῶς εἶναι δῶ. Ἄλλο τρόπο
δὲν ἔχει. Μιὰ νὰ μοῦ πάρῃ τὸν ἀέρα κι
ἀλλοίμονό μου! Νᾶνάψω ὡς τόσο κι αὐτὸ
τὸ κερί πρὶ νὰ σβύσω τὴ λάμπα καὶ φύγω.
Θὰ πῆς φουάει μιὰ, καὶ σοῦ σβύνει καὶ
τὸ κερί. Αἶ, τότες τὸ ρίχτες στὸν κρότο,
σέρνεις μιὰ φωνή, σπάνεις ἓνα παράθυρο,
χαλνᾶς τὸν κόσμο, καὶ πηγαινεὶ τὸ «πνεῦ-
μα» στὴν ἡσυχία του.

Ἄναψα τὸ κερί, εἶδα πάλι ἀπὸ τὴ μιὰ,
ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀπὸ πίσω μου, καὶ γλί-
γωρα γλίγωρα σκύθω καὶ σβύνω τὴ λάμ-
πα. Παίρνω τὸ κερί στὸ χέρι, κ' ἴσια στὴν

πόρτα. 'Ανοίγω τὴν πόρτα, ρίχτω ἄλλη μιὰ ματιὰ ἀπὸ πίσω μου, καὶ καθὼς κοιτάζω ἀπὸ πίσω, σκουντούφλησα κάπου, ἀνάθεμά με! καὶ μὲ τὴν ὀρμὴ ποῦ σκουντούφλησα σβύνει καὶ τὸ κερί!

Θάρρεψα πῶς ἔτρεξαν ὅλα τὰ «πνεύματα» τότες καὶ τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς γειτονιῆς νὰ μάγκαλιάσουνε, νὰ μὲ πάρουν μαζί τους! Δυὸ πηδήματα καὶ φτάνω στὴ σκάλα. "Ἄλλα δυὸ, καὶ τὴν ἀνεβαίνω. Τότες εἶναι ποῦ πρέπει νὰ μάκουσε. Κ' ἴσως ὄχι τόσο τὰ πηδήματα, ὅσο τὸ ξεφώνημα τοῦ ψεύτικου τραγουδιοῦ μου, καθὼς ἔμπαινα μέσα, ἀγριεμένος, ἀφανισμένος, τρελλός.

"Ἀχ, ἐκεῖνα τὰ μισοκοιμισμένα σου μάτια, σὰν μπῆκα μέσα, καὶ σ' εἶδα στὸ κρεβάτι ζωντανό, ἀναπαυμένο, ἀξένιοι-α-στο! "Ἀγγελος νὰ εἶτανε δὲ θὰ μὲ σύχαζε τόσο!

— 'Ἀλλοίμονο! Καὶ θέλεις νὰ μὰς μάθης κ' ἐπιστήμη, καὶ μάλιστα γιαντρική!

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΤΟ ΚΑΤΩ ΣΙΝΤΡΙΒΑΝΙ

Μπροστὰ εἰς τὸ Παλῆδ-Τζαμί, πῖσ' ἀπὸ τὸ Μοναστηράκι, τοῦ ὁποῦ το ἱερὸν βῆμα τριανταφυλλὶ προβάλλει ἀνὰ μέσον τοῦ ρυπαροῦ, τοῦ ἀσφυκτικοῦ, τοῦ καπνισμένου καὶ ἀπόζοντος δρομίσκου, ποῦ φέρει εἰς τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, ἐκτείνεται τὸ Κάτω-Σιντριβάνι, ἡ στενὴ καὶ μικρὰ καὶ πολυθύρβος πλατεῖα. Τὸ Ἐπάνω, διδυμὸν ἀδελφί του, τὸ ἄλλοτε διανογόμενον πρὸ τοῦ ναῖσκου, τὸ παρέσυρε, τὸ ἐξηφάνισεν ἡ μεταρρυθμιστικὴ ἐργασία τῆς ὑπογείου σήραγγος καὶ ἔγνη ἀμυδρὰ τῆς πάλαι ποτὲ ὑπάρξειός του καὶ εὐκλείας ἀπέμειναν ἐκεῖ μερικοὶ γκρεμισμένοι τοῖχοι, ἐφ' ὧν σώζονται ἀκόμη ἀτεχνοὶ καὶ ἀνορθόγραφοι ἐπιγραφαὶ μικροκαφνεῖων, ἄλλα χαλάσματα καὶ ἐρείπια, στέγαι μὲν στήριζόμεναι ἐπὶ ἐτοιμορρόπων δοκῶν, παράθυρα χαίνοντα, ρήγματα πλατέα, χάσματα βαρυσθῶδη καὶ ὀκταί βαθεῖαι.

"Ὀλος ὁ ἐκεῖ διάγων ὑποπτος πληθυσμὸς ἤδη προσετέθη εἰς τὸ γειτονικὸν κέντρον, ὅπου σήμερον κατασταλάζει παρὰ τὸν ἐργατικὸν μικρόκοσμον ὅτι ἀνθρωπίνως ἀπαίσιον καὶ βδελυρὸν ἔχει ἡ Ἀθήνα. Δυσσομία βαρεῖα, ἀνυπόφορος ἀπὸ τὰ γύρω μαγερεῖα, βόχα ἀπὸ τὰ μπακάλικα, βρώμα ἀπὸ πετσία κστεργαζόμενα, βρώμα ἀπὸ τσαρούχια τὸ σκοτίζει, πυκνὴ τὸ περιβάλλει, ὑπέζυνος καὶ μουχλιασμένη τὸ πνίγει, ἐνῶ ἡ ὄψις του εἰδεχθῆς ἐπιφάνεται μὲ τοὺς γηραιούς καὶ ἀκαθάρτους τοῖχους τοῦ Τζαμιοῦ, μὲ τὰ κἀτωθεν μικροπαπουσιδῆκα καὶ τὰ τσαρουχάδικα, ποῦ ἔξωθεν ἀνεμίζονται κρεμασμένα σωρούς-σωρούς τὰ τσαρούχια κατακόκκινα, περαιτέρω μὲ τὰ μαγερεῖα ποῦ χαμηλὰ ξανοίγουν καὶ ἐπιδεικνύουν διὰ μέσου τῶν μεγάλων

ὕλων ὑάλωτῶν τῶν τὰ πλινθόκτιστα τζάνια καὶ τὴν μπακιρένιαν γύτραν τοῦ πατζῆ, δεξιᾶ μὲ τὸ πολυσύγναστον καφνεῖον, ποῦ κατέναντι ὑψώνουν τοὺς κορμούς των τρεῖς γυμναὶ καὶ φιλορροοῦσαι τὴν λευκαί, μὲ τὴ βρουσούλα παρακάτω, πέραν ἐκεῖ πρὸς τὸν φέροντα εἰς τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ δρομίσκον μὲ τὰ γλυκατζήδικα, ὅπου γεμάτα μυίγαις τὰ ταψιά προβάλλουν, καὶ τὸν φούρνον ποῦ τὸν διευθύνει φουρναρῆς ντιστεγχεῖ μὲ ζακὴν καὶ λαϊμοδέτην, σεβαστὴ λευκάζουσα μορφή, καὶ δίπλα τὰ μπακάλικα, ἐνῶ εἰς τὰς γωνίας τῆς πλατείας διακρίνονται ὁ πάγκος κανενὸς μπαλωματῆ, τὸ φορητὸν ἀμάξι πλανοδίου μηχανῆ, ἕνας γέρωσ ποῦ πουλάει αὐγά, μιὰ γρηᾶ, ποῦ πουλάει λάχανα.

'Ἐδῶ δουλεύουν οἱ ἐργατικοί, ὁ φούρναρης ποῦ βάζει τὰ ταψιά ἔσθ' ἄρτον καὶ τὸ ξύλο τοῦ φτυκιοῦ του ξεπετιέται ξαφνικὰ ὡς τὰ μισὰ τῆς στενωποῦ καὶ πάλιν ξαναχάνεται καὶ μετ' ὀλίγον ξαναβγαίνει, ἐπικινδύνον ἐμπόδιον ἔσθ' οὗτος διαβάτας, ὁ μπαλωματῆς, ποῦ σκυμμένος μπαλώνει καὶ κτυπᾷ καρφῶνων, ὁ μικροπωλητῆς, ποῦ ταχὺς περνᾷ καὶ ἐξαγγέλλει τὸ ἐμπόρευμά του, μέσα οἱ ὑπηρεταὶ ποῦ πᾶνε κ' ἔρχονται καὶ σερβίρουν τοὺς πελάτας, οἱ τσαρουχάδες ὅπου σταυροπόδαρα τραβοῦνε βελοναίς, ἕνας ἐφημεριδοπώλης ποῦ σκούζει τὴν ὀξεῖάν του κραυγὴν, ἕνας ψαρῆς ποῦ φωνάζει τὴ ψάρια του. Ἐκεῖ γαζεύουν καὶ γλεντοῦν οἱ ἄεργοι, ὑποπτος κόσμος, μὸρτηδες καὶ ρεμπεσιέδες, ἄλλοι μεροκαματιάρηδες τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, οἱ λαϊκοὶ παληγάτσι, ποῦ παριστάνουν εἰς τοὺς δρόμους κάθε ἀποκορηᾶ, ὁ Γαρδαρούμπας, ποῦ κάνει τὸ γαϊτανάκι, ὁ Κανέλλος ποῦ βγαίνει μὲ τὴν γκαμήλα, ὁ Τσιγκιτσάγκας ποῦ κάνει τὰ ρόπαλα.

'Ἐδῶ δουλεύει ὁ φτωχὸς λοῦστρος, ὁ τίμιος ὑπηρετῆς, ὁ προκομμένος ταβερνιάρης, ὁ γέρωσ ποῦ πουλάει τὰ αὐγά, ἡ γρηᾶ ποῦ πουλάει τὰ λάχανα, ὁ κουλουρτζῆς ποῦ καρτερεῖ εἰς τὴ γωνιά, ὁ προσεξοφλητῆς ἐκεῖ στὸ βάθος, ποῦ προσεξοφλεῖ συντάξεις. Ἐκεῖ ραθύμως ἐξαπλώνει τὴν ἀρίδα του, ἡδυπαθῶς ρουφᾷ τὸν ναργιλέ του ὁ τραμποῦκος, ποῦ δὲν ἔχει δουλειὰ, ὁ τεμπέλης ἐργάτης, ὁ μαραγκὸς ποῦ δὲν ἐπῆγε στὴν παράγκα του, ὁ κτίστης ποῦ δὲν ἐπῆγε ἔσθ' οὗτο γκαπὶ του, ὁ κόσμος τοῦ γλεντιοῦ, ὁ κόσμος τοῦ καθισιοῦ, οἱ ρεμπέταις καὶ ἡ παληανθρωπιαίς, οἱ ἄστωι καὶ οἱ χασομέρηδες, οἱ μπεκορῆδες καὶ οἱ μὸρτηδες.

'Ἐτσι περνᾷ ἡ ἡμέρα. Κάποτε ἐμφανίζεται ὁ Κορέος ὁ λαϊκὸς ποιητῆς καὶ ἀμίμητος εὐφυλόγος, ἀλλὰ καὶ φρικτὸς αἰσχρολόγος, ποῦ ἦτο ἄλλοτε τσαγκάρης καὶ ἔχασε τὸ φῶς του πρὸ ἑτῶν, τὴν ἀντρεία του καὶ τὸ μεγαλεῖόν του, καὶ μὲν πρὸ πενταετίας κατόπιν ἐπιτυχοῦς ἐγγχειρήσεως ἐπανέβλεψε, καὶ ἐξακοντίζει δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ εἰς τοὺς παρενοχλοῦντας αὐτὸν τὰ αἰσχρά του καὶ ὑβριστικὰ ἐπιγράμματα καὶ εἰς τοὺς ἐλεοῦντας αὐτὸν ἀπαγγέλλει μὲ περιπάθειαν τὰ τρυφερά του ἐρωτικὰ ποιήματα εἰς στίχους τεραστῶν διαστάσεων ἀλὰ Βερλαίν, ἐὰν δὲν εἶνε βλασφημία ἡ παραβολὴ:

Χαίρεις ὄντας περῶ ἀπὸ τὸ παραθύρι ποῦ κάθεται, [μάτια μου,
Θαυμάζω τὴν εὐμορφίαν σου καὶ τὰ ξανθὰ σου μαλλιά,
Εἶσαι τοῦ Μαγιοῦ τριαντάφυλλο, ἄστρο ὀλοφώτειν
[τοῦ οὐρανοῦ

"Ἀξία τὰ κάλλη σου τὰ υπερθαύματα!

Καὶ τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, φεύγουν οἱ

ἐργατικοί, πηγαίνουν σπῆτι των, κλείνουν τὰ μαγαζεῖα ἐνωρῆς καὶ ἕνα μόνον μαγερεῖο, ποῦ δίδεται παταῶς, ἀπομένει ἀνοικτὸν καὶ τὸ καφνεῖον κατέναντι θολὰ φωτισμένον ὑπὸ τοὺς καπνοὺς ποῦ τὸ πνίγουν καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν παταῶ βραχνὰ ἀκούονται ἄσματα μεθύσων καὶ μέσα εἰς τὸ καφνεῖον ἀγρυπνεῖ καὶ θοροβεῖ ὡς τὸ πρῶτ' ἡ ὑποπτος πελατεῖα τῶν ἄεργων καὶ τῶν μὸρτηδῶν.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΒΩΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Νέον ἀέριον ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ.

'Ἡ Χημικὴ Ἐφημερίς γράφει περὶ τῆς ἐτησίως συνελεύσεως τῆς ἐν Λονδίῳ Βασιλικῆς Ἐταιρίας, ἐν ἣ ὁ προεδρεύων λόρδος Κέλβιν, δηλαδὴ ὁ περιώνυμος φυσιοδίφης Θόμσων, ἔκρινεν ἐνδιαφερούσας ἀνακοινώσεις περὶ τοῦ νεοστί ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ ἀνακαλυφθέντος ἀερίου. Ἐξήγησεν ὅτι ἡ ἀνακάλυψις νέου, μέχρι τοῦδε ἀγνώστου, ἀερίου ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ εἶνε ἀνευ ἀμφιβολίας τὸ σπουδαιότατον ἐπιστημονικὸν γεγονός τῶν παρελθόντων ἔτους. Ἦδη κατὰ τὸ 1882 ὁ λόρδος Ράγλειγ ὑπεστήριξε τὴν ἰδέαν, λόγου γενομένου περὶ τοῦ «Νόμου τοῦ Πράου» ὅτι ἡ προσέγγισις τῶν ἀτομικῶν βαρῶν πρὸς ἀπλᾶς μονάδας καὶ ἀκεραίους ἀριθμοὺς ὑπὸ φυσικοσοφικὴν ἔποψιν δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμηθῇ καὶ ὅτι ἐνδεχόμενον διὰ συνεχῶν ἀκριβῶν ἐρευνῶν περὶ τῶν πυκνοτήτων τῶν σπουδαιότερων ἀερίων νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐκτοτε ἐργάσθη ὁ λόρδος Ράγλειγ ἐπὶ 12 ἔτη μετὰ μεγίστου ζήλου πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τοῦτου καὶ ἀφῶ ὁ «Νόμος τοῦ Πράου» συνεπέα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ράγλειγ καὶ ἄλλων, περὶ τοῦ ἀτομικοῦ βάρους ἐπὶ τέλους ἐτέθη κατὰ μέρος, οὗτος ἐξηκολούθησεν ἐξετάζων μετ' ἀκαταπόνητου ἐπιμονῆς τὸ Ἄζωτον καὶ ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ περιέχεται πλὴν τοῦ Ἄζωτου καὶ ἕτερον, μέχρι τοῦδε ἀγνώστου, βαρύτερον ἀέριον. Ὅτε ἡ ἀνακάλυψις εἶχε φθάσει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐξέτασιν ὁ καθηγητῆς Ράμσαιῦ καὶ μικρὸν κατῆριν κἀτωθῶθι νὰ ἀπομονωθῇ τὸ νέον ἀέριον. Μέχρι τοῦδε ἐξήγησεν τὸ περιεργον ἀποτελεσμα, ὅτι τὸ ἀέριον δὲν ἐπιδέχεται ἔνωσιν μὲ καμμίαν ἐκ τῶν χημικῶν οὐσιῶν μετ' ὅσων μέχρι τοῦδε τὸ ἐδασάνισαν. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην τοῦ λόρδου Κέλβιν, δὲν ὑπολείπεται νὰ μάθωμεν παρὰ ποίας περιέργου φυσικῆς καὶ χημικῆς ιδιότητος ἔχει τὸ νεοστί ἀνακαλυφθὲν συστατικὸν τῆς ἀτμοσφαιρῆς ἡμῶν.

Τὸ κοκκίνωμα τῶν ἀστακῶν.

Οἱ ἀστακοί, ὅπως καὶ οἱ καρκίνοι, ἔχουσιν ἐν τῷ ὀστέρω αὐτῶν μίαν κυανῆν ἢ σκοτεινὴν χρωστικὴν οὐσίαν, τὴν ὅποιαν παραλαμβάνει τὸ ζέον ὕδωρ ὅταν μαγειρευθῶσιν, ἀφίνον νὰ φαίνεται μόνον ὁ ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι διαλυτὸς δὲ μόνον εἰς τὰ λίπη ἐρυθρὸς χρωματισμὸς. Τὸ σκοτεινὸν χρῶμα δύναται νὰ φαιρῆθῃ καὶ δι' οἰνοπνεύματος ζῶντος τοῦ ἀστακοῦ ἀνευ θερμάνσεως, τοιοῦτοτρόπως δὲ οἱ παλαιότεροι ἡγεμονικοὶ μάγειροι (ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν δὲν ἐτιμωρεῖτο τὸ βασιάνισμα τῶν ζώων) κατῶρθοναν νὰ παραθέτωσιν εἰς τὰ γεύματα ζῶντας ἐρυθροὺς ἀστακοὺς. Εἷς τινὰ μέρη ἐν τούτοις ἀπαντῶσι ζῶντες τοιοῦτοι